

[Начало](#) > ... > [Семейноправни Въпроси И Наследство](#) > [Родителска Отговорност — Родителски Права И Право На Лични Отношения С Детето](#) > Northern Ireland

Родителска отговорност — родителски права и право на лични отношения с детето

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Северна Ирландия

1 Какво на практика означава правният термин „родителска отговорност“? Какви са правата и задълженията на носителя на родителска отговорност?

В [Указа от 1995 г. за децата \(Северна Ирландия\) \(The Children \(Northern Ireland\) Order 1995\)](#) понятието „родителска отговорност“ се определя като всички права, задължения, правомощия и отговорности, които по закон родителят има по отношение на своето дете. В Указа не се изброяват тези права и отговорности. Признато е обаче, че лицата, които носят родителска отговорност, имат:

- задължение да защитават детето, да му предоставят дом и да се грижат за него;
- възможността да определят къде да живее детето;
- възможността да решават кой може да има лични отношения с детето;
- задължение да осигурят образованието на детето;
- правото да дават съгласието си за издаване на паспорт;
- задължение да осигуряват медицинско лечение или помощ и правото да дават съгласието си за такова лечение или помощ;
- правото да дадат име на детето;
- правото да осигуряват религиозното образование на детето.

Родителската отговорност следва по всяко време да се упражнява в интерес на детето и преди вземането на важно решение следва да има допитване до всички лица, които са нейни носители. Ако обаче не може да бъде постигнато съгласие, може да се поиска от съда да се произнесе по въпроса.

2 Като общо правило, кой носи родителска отговорност за детето?

Ако към момента на раждането на дете неговите родители са имали сключен помежду си брак, всеки от тях ще носи родителска отговорност по отношение на детето.

Ако към момента на раждането на дете неговите родители не са имали сключен помежду си брак, родителската отговорност по отношение на него се носи автоматично от майката, а бащата може да придобие такава като:

- сключи брак с майката;
- поиска от съда да издаде разпореждане за родителска отговорност в негова полза;
- сключи споразумение за родителска отговорност с майката (вж. въпрос 5 по-долу); или
- бъде вписан като баща на детето (това се прилага само за раждания, регистрирани в

Обединеното кралство след 15 април 2002 г.).

Ако несклучил брак баща е придобил родителска отговорност чрез съдебно разпореждане, споразумение или вписване, тази отговорност може да бъде прекратена само с разпореждане на съда.

Ако съд издава разпореждане за определяне на местопребиваването на дете в полза на несклучил брак баща, той също така трябва да издаде в полза на бащата и разпореждане за родителска отговорност, ако бащата не би носил такава без това разпореждане.

Лице, което не е родител, може да придобие родителска отговорност за дете по силата на съдебно разпореждане.

3 Ако родителите не са в състояние или не желаят да упражняват родителска отговорност за детето си, може ли друго лице да бъде назначено на тяхно място?

Лице, което носи родителска отговорност за дете, не може да се откаже от нея или да я прехвърли. То обаче може да уреди тази отговорност да се упражнява от негово име от друго лице.

Освен това лице, което не е родител, може да придобие родителска отговорност за дете чрез съдебно разпореждане (напр. разпореждане за определяне на местопребиваването на детето, разпореждане за незабавна защита или разпореждане за настаняване).

Като общо правило родителят не губи автоматично родителската отговорност за дете само защото някой друг я е придобил. С решение за осиновяване обаче родителската отговорност се прехвърля от биологичните родители на осиновителите.

Ако родител носи родителската отговорност за дете, той може да назначи друго лице, което в случай на неговата смърт да бъде настойник/попечител на детето.

4 Ако родителите се разведат или се разделят, как се решава въпросът за родителската отговорност за в бъдеще?

Родителската отговорност за дете се запазва и след развод и се ограничава само доколкото дадени въпроси между родителите или родителите и трети лица се уреждат с доброволно споразумение или съдебно разпореждане.

5 Ако родителите сключат споразумение по въпроса за родителската отговорност, какви формалности трябва да се спазят, за да стане споразумението правнообвързващо?

Ако родителите не са сключили брак, те могат да сключат споразумение за родителска отговорност. То трябва да бъде:

- във формата, предвидена в [Наредбите за децата \(споразумение за родителска отговорност\) \(Северна Ирландия\) от 1996 г. \(Children \(Parental Responsibility Agreement\) Regulations \(Northern Ireland\)\)](#);
- удостоверено; и
- подадено, заедно с две копия, в Службата за настаняване и защита (*Office of Care and Protection*) към Кралската съдебна палата (*Royal Courts of Justice*), Chichester Street, Belfast, BT1 3JF.

Ако родителите са имали сключен помежду си брак, но са се разделили или развели, те могат да се споразумеят по какъв начин да изпълняват родителските си отговорности и да използват това споразумение за издаване на съдебно разпореждане, което може да бъде променено на по-късен етап, за да бъдат взети предвид променени обстоятелства.

6 Ако родителите не могат да постигнат споразумение по въпроса за родителската отговорност, какви са алтернативните средства за разрешаване на спора, без да се стига до съд?

Редица агенции в Северна Ирландия предоставят услуги по медиация и могат да окажат помощ за разрешаването на спорове по взаимно съгласие. Информация може да бъде намерена на уебсайтовете на [Колегията на семейните медиатори на Обединеното кралство \(UK College of Family Mediators\)](#), [Семейна медиация — Северна Ирландия \(Family Mediation Northern Ireland\)](#), [Barnardo's — Северна Ирландия \(Barnardo's Northern Ireland\)](#), [Семейно подпомагане — Северна Ирландия \(Family Support Northern Ireland\)](#), [услугата за разрешаване на спорове — Северна Ирландия \(Dispute Resolution Service Northern Ireland\)](#) и [Медиация и посредничество — Северна Ирландия \(Mediation and Counselling Northern Ireland\)](#).

7 Ако родителите стигнат до съд, по какви въпроси, свързани с детето, съдията може да постанови решение?

Съдилищата в Северна Ирландия разполагат с широк кръг от правомощия, и по-специално могат да се произнасят по въпроси, свързани със:

- отвеждането на дете от Северна Ирландия;
- местопребиваването (къде и с кого следва да живее детето);
- личните отношения (кога, къде и с кого трябва да има лични отношения детето);
- финансовото обезпечаване;
- образованието;
- религиозното образование;
- медицинското лечение;
- управлението на имуществото на детето.

8 Ако съдът реши единият родител да има еднолично попечителство над детето, означава ли това, че този родител може да решава всички въпроси, свързани с детето, без предварително да се консултира с другия родител?

Съдилищата са признали необходимостта от гъвкави и практични договорености, когато това е възможно. Това означава, че ако за детето се грижи единият родител, той трябва да може да взема решенията, които е необходимо да бъдат взети, докато детето се намира под неговите грижи.

В същото време се очаква важните решения да бъдат обсъждани с другия родител и да се решават по взаимно съгласие. Ако обаче не може да бъде постигнато съгласие, съдът може да издаде разпореждане за разрешаване на специфични въпроси (с което се решава конкретен въпрос) или разпореждане за забраняване на определени действия (с което се определят видовете решения, които не може да бъдат взети без съгласието на съда).

Ако по отношение на дете има влязло в сила разпореждане за местопребиваването, никое лице не може да накара детето да се представя с друго фамилно име или да го отведе от Обединеното кралство за срок от един месец или повече без писменото съгласие на всяко лице, което носи родителска отговорност, или без съгласието на съда.

9 Ако съдът реши родителите да имат съвместно попечителство на детето, какво на практика означава това?

Когато детето е само при единия родител, той ще взема необходимите ежедневни решения. За важните решения обаче се очаква да се иска мнението и на другия родител.

10 Към кой съд или орган трябва да се обърна, ако искам да подам молба за родителска отговорност? Какви формалности трябва да се спазят и какви документи трябва да приложи към молбата си?

Обичайно молбата за разпореждане, с което се възлага родителска отговорност, следва да бъде подадена в Съда за производства по семейни дела. Ако обаче в друг съд има друго производство по семейно дело, свързано с детето, което е висящо, молбата може да бъде подадена в този съд.

Производство, започнато в Съда за производства по семейни дела, може да бъде прехвърлено към Центъра за семейно подпомагане или към Висшия съд на редица основания (например, ако са сложни или включват въпрос от общ обществен интерес).

Адресите и телефонните номера на съдилищата могат да бъдат намерени на уебсайта на [Съдебната служба на Северна Ирландия](#).

Има редица формуляри, които трябва да бъдат попълнени и подадени в съответната съдебна служба. Повечето от тях са под формата на стандартен формуляр. В съдебната служба могат да бъдат предоставени копия на формулярите и да се получат разяснения за тяхното попълване. Съдебните служители обаче не могат да дават правни съвети или насоки относно това какво да заявите. Трябва да бъде платена и съдебна такса.

11 По какъв ред се решават тези дела? Съществува ли бързо производство?

Когато се подаде молба, съдебната служба ще определи дата за заседанието и ответната страна ще бъде уведомена за тази дата. Ако въпросът не бъде решен преди датата, за която е насрочено заседанието, магистрат или съдия ще разгледа доказателствата и ще постанови решение. Не съществуват бързи производства за получаването на родителска отговорност.

12 Мога ли да получа правна помощ за покриване на разноските по производството?

Имате право да подадете молба за правна помощ. Размерът на предоставената финансова помощ (ако бъде предоставена такава) подлежи обаче на оценка на финансовите средства. Дори ако се прецени, че от финансова гледна точка отговаряте на условията, може да се наложи да участвате финансово в покриването на разноските. По споразумение това участие може да бъде изплатено на Агенцията за юридически услуги (*Legal Services Agency*) за определен период от време. В допълнение към критериите за финансова допустимост трябва да сте преминали и проверка на целесъобразност, т.е. трябва да има основателни причини за образуване на производството или за защита в производството и те трябва да бъдат основателни при всички обстоятелства.

13 Възможно ли е да се обжалва решение за родителска отговорност?

Жалба се подава:

- а. чрез Съда за производства по семейни дела до Центъра за семейно подпомагане и
- б. чрез Центъра за семейно подпомагане до Висшия съд

срещу издаването или отказа за издаване на разпореждане.

При обжалване, по молба на едната страна, Висшият съд може да сезира Апелативния съд за становище по правен въпрос. Във всички останали случаи решението на Висшия съд е окончателно.

Решението на Апелативния съд по делото, за което е сезиран за становище от Висшия съд, е окончателно.

14 За изпълнението на решение относно родителската отговорност в някои случаи може да е необходимо да се подаде молба до съд или до друг орган. По какъв ред се извършва това?

Молба за разрешаване на специфичен въпрос, свързан с упражняването на родителска отговорност, може да се подаде в Съда за производства по семейни дела (където се разглеждат повечето от въпросите, свързани с деца). Координатите за връзка са посочени по-горе.

15 Какво трябва да направя, за да може решение за родителска отговорност, издадено от съд в друга държава членка, да бъде признато и изпълнено в тази държава членка?

В Регламент (ЕО) № 2001/2003 на Съвета (Регламент „Брюксел IIa“) се предвижда, че определени решения относно упражняването на родителската отговорност, постановени в една държава членка, могат да бъдат изпълнявани в друга държава членка.

Решенията трябва да са били обявени за подлежащи на изпълнение в тази друга държава. В Северна Ирландия трябва да подадете молба, за да може решението да бъде регистрирано във Висшия съд.

16 Към кой съд в тази държава членка трябва да се обърна, за да оспоря признаването на решение за родителска отговорност, постановено от съд в друга държава членка? Каква е процедурата в такива случаи?

Трябва да оспорите признаването в съда в другата държава членка съгласно процедурата, приложима във въпросния съд.

17 Кое право прилага съдът в производство по родителската отговорност, когато детето или страните по делото не живеят в държавата членка на съда, или са с различно гражданство?

Производството трябва да бъде образувано в съда, в чийто съдебен район е обичайното местопребиваване на детето.

Ако съдът в Северна Ирландия реши, че е компетентен да проведе производството, той ще прилага правото на Северна Ирландия.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

Последна актуализация: 11/08/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.